

บันทึกการตอบข้อหารือศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข
เรื่อง การรับ-ส่ง และล้างทำความสะอาดชิ้นส่วนไก่สด โดยไม่มีตู้แช่เย็น

สำนักงานเทศบาลเมืองมุกดาหาร ได้มีหนังสือที่ มห ๕๒๐๐๕/๑๕๔๐ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ ถึงศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข เพื่อขอหารือเกี่ยวกับการประกอบกิจการรับและส่งชิ้นส่วนไก่ ในลักษณะจัดส่งวันต่อวันโดยไม่มีห้องแช่เย็น และก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นจากการปล่อยน้ำล้างไก่ลงท่อระบายน้ำ การประกอบกิจการดังกล่าวต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขหรือไม่ และมีวิธีการ ในการจัดการปัญหาดังกล่าวอย่างไร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้วยเทศบาลเมืองมุกดาหาร ได้รับการร้องเรียนจากราษฎรที่อาศัยอยู่ในเขต เมืองมุกดาหาร ได้รับความเดือดร้อนกลิ่นเหม็นน้ำเสียจากการประกอบกิจการรับ-ส่งชิ้นส่วนไก่ จากการ ตรวจสอบพบว่าบริษัทดังกล่าวประกอบกิจการรับ-ส่งชิ้นส่วนไก่ โดยนำชิ้นส่วนไก่มาพักไว้ที่บริเวณด้านหลัง ก่อนที่จะจัดส่งไปตามสถานที่ต่างๆ โดยจัดส่งวันต่อวันและไม่มีห้องแช่เย็น จากการตรวจสอบพบว่าได้มีการ ปล่อยน้ำเสียที่เกิดจากน้ำล้างชิ้นส่วนไก่ลงท่อระบายน้ำส่งกลิ่นเหม็นไปรบกวนผู้ที่อยู่อาศัยบริเวณ ข้างเคียง เบื้องต้นเทศบาลได้แนะนำให้ปรับปรุงแก้ไข โดยบริษัทดังกล่าวได้มีการแก้ไขปรับปรุงติดตั้งระบบ บำบัดน้ำเสียแล้ว แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นได้ นั้น

ดังนั้น เทศบาลเมืองมุกดาหาร ใคร่ขอเรียนหาหรือศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

- กิจการดังกล่าวต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่
- ในกรณีไม่เข้าข่ายต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

ข้อเท็จจริง

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข ได้พิจารณารายละเอียดข้อหารือของสำนักงานเทศบาล เมืองมุกดาหาร และประสานงานกับผู้หารือเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติม ได้ความว่า สถานที่ประกอบกิจการดังกล่าว ตั้งอยู่ภายในอาคารพาณิชย์ ประกอบกิจการรับและส่งชิ้นส่วนไก่สด (ชำแหละแล้ว) และไก่แปรรูป เช่น ไส้กรอก เป็นต้น โดยไม่มีห้องแช่เย็น มีการล้างทำความสะอาดชิ้นส่วนไก่สดก่อนแบ่งบรรจุใหม่ตามใบสั่งซื้อ สินค้า เพื่อส่งจำหน่ายให้กับผู้ค้ารายย่อย เริ่มประกอบกิจการในช่วงเช้าและแล้วเสร็จไม่เกินเวลาเที่ยงวัน ของทุกวัน จากการประกอบกิจการดังกล่าวพบว่ามีกลิ่นเหม็นจากการล้างชิ้นส่วนไก่สด ซึ่งผู้หารือได้ให้ผู้ประกอบการปรับปรุงแก้ไขแล้วแต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ จึงมีประเด็นหารือ ดังกล่าว

ข้อกฎหมาย

๑. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔ “สถานที่สะสมอาหาร” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใดๆ ที่มีใช้ที่ หรือทางสาธารณะ ที่จัดไว้สำหรับเก็บอาหารอันมีสภาพเป็นของสดหรือของแห้ง หรืออาหารในรูปลักษณะ อื่นใด ซึ่งผู้ซื้อต้องนำไปทำ ประกอบหรือปรุงเพื่อบริโภคในภายหลัง

มาตรา ๓๓๓ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อกำหนดของท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๑) ใช้บังคับ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการตามประเภทที่มีข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการ

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๑๙๔๕.๐๔/๗๗๗ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ ซึ่งศูนย์บริหารกฎหมาย สาธารณสุข มีถึงสำนักงานเทศบาลเมืองมุกดาหาร

ควบคุมตามมาตรา ๓๒ (๑) ในลักษณะที่เป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น
ตามมาตรา ๕๖

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไขโดยเฉพาะ
ให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติเพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชนเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้โดยทั่วไป
ในข้อกำหนดของท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๒) ก็ได้

ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้ใช้ได้สำหรับกิจการประเภทเดียวและสำหรับสถานที่แห่งเดียว

มาตรา ๓๘ ผู้ใดจะจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่ที่เสิร์ฟอาหารในอาคารหรือ
พื้นที่ใดซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตรและมีใช่เป็นการขายของในตลาด ต้องได้รับใบอนุญาต
จากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖ ถ้าสถานที่ดังกล่าวมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตร ต้องแจ้งต่อ
เจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อขอรับหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๗ ก่อนการจัดตั้ง

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำเนินการใดๆ ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้
ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อกำหนดของท้องถิ่นหรือประกาศที่ออกตาม
พระราชบัญญัตินี้ หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการดำเนินการนั้น
ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ดำเนินการนั้นแก้ไขหรือปรับปรุงให้ถูกต้องได้ และถ้าผู้ดำเนินการ
กิจการไม่แก้ไข หรือถ้าการดำเนินการนั้นจะก่อให้เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตราย
อย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดดำเนินการนั้นไว้ทันที
เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าปราศจากอันตรายแล้วก็ได้

คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติตาม
คำสั่งไว้ตามสมควรแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่เป็นกรณีที่คำสั่งให้หยุดดำเนินการทันที และ
ต้องทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้ดำเนินการซึ่งจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งทราบ ในกรณีที่ไม่พบผู้ดำเนินการ
หรือผู้ดำเนินการไม่ยอมรับคำสั่งดังกล่าว ให้ส่งคำสั่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือปิดคำสั่ง
นั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานของผู้ดำเนินการ และให้ถือว่าผู้นั้น
ได้ทราบคำสั่งแล้ว ตั้งแต่เวลาที่คำสั่งไปถึงหรือวันปิดคำสั่ง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๗๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๐ ผู้ดำเนินการผู้ใดดำเนินการในระหว่างที่มีคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น
ให้หยุดดำเนินการ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๕ มาตรา ๕๒ หรือ
มาตรา ๖๕ วรรคสอง โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ
ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติ
ตามคำสั่ง

๒. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘

ประเภทที่ ๒ กิจการที่เกี่ยวกับสัตว์และผลิตภัณฑ์

(๓) การสะสมเขา กระดุก หรือชิ้นส่วนสัตว์ที่ยังมีได้แปรรูป

๓. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมสถานประกอบ
กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อความเห็น

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข ได้นำประเด็นข้อหาดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุม
คณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ครั้งที่ ๑-๑/๒๕๖๐
เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ซึ่งที่ประชุมได้มีความเห็นและมีมติ ดังนี้

๑. พิจารณาจากคำนิยาม สถานที่สะสมอาหาร ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใดๆ ที่มีใช้หรือทางสาธารณะ ที่จัดไว้สำหรับเก็บอาหารอันมีสภาพเป็นของสดหรือของแห้ง หรืออาหารในรูปลักษณะอื่นใด ซึ่งผู้ซื้อต้อง นำไปทำ ประกอบหรือปรุงเพื่อบริโภคในภายหลัง

จากลักษณะของการประกอบกิจการดังกล่าวเป็นการรวบรวมอาหารสดมาทำความสะอาด และนำไปบรรจุใหม่เพื่อส่งจำหน่ายให้กับผู้ซื้อ ซึ่งผู้ซื้อต้องนำไปทำ ประกอบหรือปรุงเพื่อบริโภคในภายหลัง และแม้จะเป็นการจำหน่ายวันต่อวัน ไม่มีห้องแช่เย็น ก็เข้าข่ายเป็นการเก็บรวบรวมอาหาร ก่อนที่จะนำไป บรรจุและส่งจำหน่ายให้แก่ผู้ซื้อ จึงเห็นว่าการประกอบกิจการดังกล่าวเข้าข่ายเป็นการสะสมอาหาร ตามองค์ประกอบของสถานที่สะสมอาหาร แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งราชการ ส่วนท้องถิ่นต้องพิจารณาขนาดพื้นที่ของสถานที่สะสมอาหาร หากมีพื้นที่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร ต้องขอรับ ใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือหากสถานที่ดังกล่าวมีพื้นที่ไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร ก็ต้องขอรับ หนังสือรับรองการแจ้ง ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๘ และต้องปฏิบัติให้ ถูกต้องตามหลักเกณฑ์สุขลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของท้องถิ่นด้วย

๒. พิจารณาตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้การประกอบกิจการสะสมเขา กระจก หรือชิ้นส่วนสัตว์ที่ยังมิได้แปรรูป เป็นกิจการ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทที่ ๒ (๓) และเมื่อพิจารณาจากลักษณะการประกอบกิจการตามข้อหาหรือ พบว่า มีการรับและส่งชิ้นส่วนไก่สดที่ชำแหละแล้ว (ยังไม่ได้แปรรูป) และไก่แปรรูป เช่น ไส้กรอก ด้วย จึงพิจารณาว่ากรณีนี้มีส่วนเข้าข่ายเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทที่ ๒ (๓) การสะสมชิ้นส่วนสัตว์ที่ยังมิได้แปรรูป ด้วยเช่นกัน โดยผู้ประกอบกิจการจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนเริ่ม ดำเนินกิจการ ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หากฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษ ตามมาตรา ๗๑ และทั้งนี้ ผู้ประกอบกิจการต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมสถานประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๕ และข้อกำหนด ของท้องถิ่น ด้วย

ดังนั้น จึงเห็นว่า ลักษณะของการประกอบกิจการดังกล่าวเข้าข่ายเป็นการประกอบกิจการ ที่ต้องได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้ง ๒ ประเภท กล่าวคือ สถานที่ สะสมอาหาร และกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทที่ ๒ (๓) การสะสมชิ้นส่วนสัตว์ที่ยังมิได้แปรรูป ซึ่งโดยหลักการบังคับใช้กฎหมายผู้ประกอบกิจการต้องขอรับใบอนุญาตทั้ง ๒ ประเภท แต่ทั้งนี้ เป็นอำนาจ ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการพิจารณาความเหมาะสมเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบกิจการ ให้ถูกสุขลักษณะและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขที่ต้องการกำกับดูแลสภาพ หรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ โดยมีได้มุ่งเน้น การจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาต กรณีนี้จึงเห็นควรให้พิจารณาอนุญาตได้เพียงประเภทเดียว

สมชาย ตู๋แก้ว

(นายสมชาย ตู๋แก้ว)

ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

อนุกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการบริหารและ
ขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๗ มิถุนายน ๒๕๖๐